

AKTA PARAFII RZYMSKOKATOLICKICH DIECEZJI PIŃSKIEJ, KTÓRE W WYNIKU ZMIANY GRANIC ZNALAZŁY SIĘ NA TERENIE BIAŁORUSI.

W wyniku polityki antykościelnej akta parafialne zostały przejęte przez władze sowieckie. Ich dalszy los nie jest do końca wyjaśniony. Część z nich trafiła do sowieckich Urzędów Stanu Cywilnego, niektóre po prostu spalono lub wyrzucono na śmietnik, reszta wywieziona została w nieznaną, przypuszczalnie do Mińska lub Moskwy. Księżom repatriującym się wraz z dużą częścią parafian, władze sowieckie pozwalały niekiedy zabrać metryki parafialne. Niektóre księgi znaleźli parafianie na śmietnikach, inne ratowali ze stosów przeznaczonych na spalenie. Z tych ocalałych fragmentów tamtejszych archiwów parafialnych, przywiezionych do Polski, tworzył się w naszym archiwum zespół akt parafii leżących obecnie na Białorusi. Do wyjątków zaliczyć można w tym zespole, dłuższy ciąg ksiąg metrykalnych danej parafii czy też innych jej akt. W większości wypadków, są to pojedyncze księgi, lub zaledwie kilka ksiąg, jakie dało się ocalić od zniszczenia. Być może jednak, są to jedyne zachowane dokumenty źródłowe do dziejów tamtejszej parafii. Szczegółowy wykaz archiwaliów w Archiwum Diecezjalnym w Drohiczynie z niektórych parafii diecezji pińskiej, leżących obecnie na terenie Białorusi, przedstawia się następująco:

Baranowicze, parafia Podwyższenia Krzyża Świętego

Księgi chrztów	1936-1943
Księgi małżeństw	1937-1946
Inwentarz kościoła	1939
Księga rachunkowa	

Brześć, parafia Matki Bożej Królowej Polski

Księga chrztów	1938-1944
Księga nawróconych	1938-1943
"Trudowaja kniżka" ks. Stanisława Łazara	

Czerewiszcze

Księgi chrztów z lat	1932-1943
Księgi małżeństw	1931-1939
Księgi zmarłych	1931-1939
Księgi egzaminów przedślubnych	1931-1943

Dywin

Księgi chrztów	1680-1802 1848-1866 1924-1941
Księgi małżeństw	1675-1802 1924-1942
Księgi zmarłych	1721-1802 1924-1942
Księgi nawróconych	1928-1942
Inwentarze kościoła	1799, 1844, 1851, 1860, 1861, 1867
Księga Bractwa Trójcy Przenajśw.	1763-1800
Dziennik korespondencji	1936-1937

Hancewicze (od 1940 także z par. Milkiewiczze)

Księgi chrztów z lat	1926, 1940-1945
Księgi zmarłych	1940-1944

Horodec

Księgi chrztów z lat	1939, 1941-1942
Księga małżeństw	1941-1942
Księga zmarłych	1939, 1941-1942

Iwieniec, parafia św. Michała

Księgi chrztów z lat	1944-1947
Księga egzaminów przedślubnych	1947
Księga zapowiedzi	1946-1947
Inwentarze kościelne	1933, 1939
Fotografia wnętrza kościoła św. Michała w Iwieńcu z 1938 r.	

Juszkewicze

Inwentarz kościoła z roku	1945
Księga spisu parafian	1937/1938

Kiwatycze

Księgi chrztów z lat	1929-1945
Księgi małżeństw	1943-1944
Księgi zgonów	1943-1944
Inwentarz kościoła	1853
Księga spisu parafian	1942

Kobryń, parafia

Księgi chrztów z lat	1862-1864 1903-1935 1939-1945
Księgi małżeństw z lat	1907-1921 1939-1945
Księgi zmarłych	1881-1877, 1914 1928-1945
Inwentarze kościelne	1926
Księgi spisu parafian	1930, 1934
Plan beneficjum kobryńskiego	
Zdjęcie kościoła kobryńskiego po zniszczeniu przez sowieckich żołnierzy	

Kobryń, parafia wojskowa

Księgi chrztów z lat	1925-1939
----------------------	-----------

Kojdanów

Księgi chrztów z lat	1941, 1943-1945
Księgi małżeństw	1941-1943
Księgi zmarłych	1941-1943
Księga egzaminów przedślubnych	1941

Kroszyn

Księgi chrztów z lat	1688-1823 1941-1943
Księgi małżeństw	1745-1790
Księgi egzaminów przedślubnych	1827-1865
Księgi zmarłych	1827-1868
Inwentarze kościelne	1820, 1942
Uposażenie kościoła w Kroszynie	
Kronika szkoły	

Lenin - Sosnowicze

Księga chrztów z lat	1938-1941
Księgi małżeństw	1938-1941

	Księgi zmarłych	1938-1941
Linowo		
	Księga chrztów z lat	1941-1943
	Księgi małżeństw	1940-1944
	Księgi zgonów	1942-1943
Lubieszów		
	Alfabetyczny wykaz ochrzczonych	1922-1934
	Księgi chrztów	1925-1940
Łahiczyn		
	Akt nadania praw miejskich Łahiczynowi przez króla Władysława IV	
Łachwa		
	Księga chrztów z roku	1926
	Księga małżeństw	1926
	Księga zmarłych	1926
Łuniniec		
	Księgi chrztów z lat	1925, 1937-1944
	Księga małżeństw	1926, 1938-1944
	Księgi zmarłych	1925-1926 1938-1944
	Księgi egzaminów przedślubnych	1907-1943
	Księga bierzmowanych	1937
	Inwentarz kościoła	1938
	Wykaz ziemi należącej do kościoła	1937
Łunin		
	Księga chrztów z roku	1926
	Księga egzaminów przedślubnych	1925-1943
Mikaszewicze		
	Alfabetyczny spis ochrzczonych	1928-1943
	Alfabetyczny spis małżeństw	1928-1931
	Księgi chrztów	1940-1944
	Księga egzaminów przedślubnych	1928-1944
	Księga zmarłych	1941-1944
	Inwentarz kościoła	1944
	Księga spisu parafian	1942
	Księga nawróconych	
	Zdjęcia kościoła	
Mir		
	Alfabetyczny spis ochrzczonych	1925-1934
	Księgi chrztów (brudnopisy)	1918-1945
	Księgi protokołów przedślubnych	1911-1938 1941-1945
	Księgi zmarłych (brudnopisy)	1918-1945
	Księgi nawróconych	1917-1936
	Księgi spisów parafian	1919-1920, 1925
	Inwentarz kościoła	1772
	Księga Bractwa Szkaplerza Św.	1796-1945
	Księga wizytacji pasterskich Niedźwiedzica	
	Fragment księgi chrztów z roku	1940
	Kronika parafii i kościoła w Niedźwiedzicy - ks. inf. W. Piątkowskiego	

Osowa	
Księga chrztów z roku	1928
Księga małżeństw	1928
Księga zgonów	1926, 1928
Ostromaczewo	
Księga egzaminów przedślubnych	1940-1944
Uposażenie kościoła	1929-1931
Otołczyce	
Księgi egzaminów przedślubnych	1937-1939 1932-1936
Księgi zmarłych	1934-1941
Płaskowicze	
Księga bierzmowania	1930-1931
Księga nawróconych	1925
Inwentarz kościoła	1939
Połonka	
Księgi chrztów z lat	1922-1943
Księgi zmarłych	1922-1944
Popina	
Księgi chrztów z lat	1922-1943
Księgi zmarłych	1922-1944
Puzicze	
Księgi chrztów z lat	1926, 1928
Księgi małżeństw	1926, 1928
Księgi zmarłych	1926, 1928
Raptularz chrztów w Puziczach (przechowywany w aktach Mikaszewicz)	1923-1927
Rubieżewicze	
Księgi chrztów z lat	1940, 1944-1947
Księgi małżeństw	1940-1941, 1947
Księgi egzaminów przedślubnych	1910-1920 1922-1926 1941-1947
Siechniewicze	
Inwentarz kościoła	1926
Wizytacja pasterska	1926
Sielec	
Księgi chrztów z lat	1925-1945
Księgi zmarłych	1931-1945
Księgi egzaminów przedślubnych	1926-1945
Inwentarze kościoła	1923, 1925, 1942
Protokół wizytacji pasterskiej	1937
Plany beneficjum parafialnego	
Stawy	
Księgi chrztów z lat	1788-1827
Księgi małżeństw	1788-1827
Księgi zmarłych	1827-1855 1939-1941
Inwentarze kościoła	1930, 1931, 1933

	Protokoły zdawczo-odbiorcze	1930-1931
Stolin		
	Księgi chrztów z lat	1939-1941
	Księgi małżeństw	1938-1942
Stołpce		
	Księga protokołów konferencji dekanalnych	1925-1938
Starojelnia		
	Plany ziemi kościelnej w Starojelni	1930
Szczytniki		
	Księga chrztów parafii unickiej	1743-1752
	Księgi chrztów obrządku łacińskiego	1921-1945
	Księga małżeństw	1921-1943
	Księga zmarłych	1921-1945
	Inwentarze kościoła	1922, 1924, 1925, 1927, 1931
Wierzchowicz		
	Księga chrztów (brudnopis)	1940-1944
	Księga małżeństw	1940-1942
	Księga zmarłych	1940-1944
	Księga Stow. Kobiet Katolickich	1933
Wołczyn		
	Księgi chrztów z lat	1653-1809 1827-1866
	Księgi małżeństw	1728-1860
	Księgi zmarłych	1728-1866
	Księgi egzaminów przedślubnych	1865-1866 1928-1944
	Księga bierzmowanych	1761
	Księgi nawróconych	1763-1780 1928-1944
	Inwentarze kościoła	1788, 1818, 1844, 1851, 1928, 1931, 1933, 1936
	Księga spisu parafian	1852-1865
	Remonty kościoła	1932-1939
	Beneficjum parafialne	1931
	Pokwitowanie odebrania kluczy od kościoła i od krypty z trumną królewską, wydane przez sowieckie władze miejscowe ks. A. Czyszewiczowi	
	Pismo biskupa K. Bukraby w sprawie przewiezienia do Wołczyna trumny z ciałem ostatniego króla Polski	
	Wycinki z przedwojennej prasy na temat Wołczyna	
Wysokie Litewskie		
	Wiadomości o kościele i parafii katolickiej w Wysokim Litewskim, opracowanie ks. A. Kaczyńskiego	
Zaostrowicze		
	Księga bierzmowanych	1937
Zaoście		
	Księgi chrztów z lat	1934-1945
	Księgi zmarłych	1939
	Księga nawróconych	1939-1945
	Inwentarz kościoła	1938

Zbirogi

Księga chrztów z lat	1928-1935
Księga egzaminów przedślubnych	1921-1927
Księga umarłych	1928-1934, 1942
Księga nawróconych	1923-1945
Dokumenty uposażenia kościoła	1618-1784
Księgi spisów parafian	1927, 1931
Księga wizytacji pasterskich	
Plany ziemi kościelnej	

Ten szczegółowy wykaz ocalonych archiwaliów parafii z diecezji pińskiej leżących obecnie na Białorusi, pozwala na podejmowanie kwerendy tym wszystkim, którzy bądź to pochodzą z tamtych terenów, a po repatriacji pozbawieni zostali wszelkich dokumentów, poszukują więc metryk chrzcielnych, małżeńskich czy dat zgonów swoich bliskich; bądź też tym, którzy podejmują badania naukowe na temat dziejów pińszczyzny, tamtejszych parafii, świątyń, ludności, itp.

Ozdobą tego zbioru jest Księga Chrzta Parafii Wołczyn z lat 1653-1759, a w niej na s. 13, metryka chrztu ostatniego króla Polski Stanisława Augusta, a właściwie Stanisława Antoniego Poniatowskiego, gdyż imię Augusta przybrał on dopiero przy koronacji.

(z oprac. E. Borowski, *Akta rzymskokatolickiej diecezji pińskiej w zbiorach Archiwum Diecezjalnego w Drohiczynie*, Białostoczczyzna 2/ 1998/ 57-65)